PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
MAŁGORZATA KRASNODĘBSKA-TOMKIEL

DDK- 61-7/08/JO

Warszawa, dn.12 września 2008 r.

DECYZJA DDK NR 20/2008

I. Na podstawie art. 27 ust. 2 w związku z art. 27 ust. 1 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, **Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznaje za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów** działanie Banku Zachodniego WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu, polegające na pobieraniu opłaty za wpłaty w bilonie w walucie polskiej powyżej 50 sztuk w wysokości 0,5% wpłacanej kwoty min. 10 zł.

co stanowi czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów

i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 25 lutego 2008 r.

II. Na podstawie art. 105 § 1 ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego z dnia 14 czerwca 1960 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 ze zm.) w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r., Nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie pobierania przez Bank Zachodni WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu, opłaty za wpłaty w bilonie w walutach wymienialnych w wysokości 60% wpłacanej kwoty, co mogło stanowić czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) oraz godzić w zbiorowe interesy konsumentów,

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów umarza postępowanie.

UZASADNIENIE

W dniu 18 września 2007 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej Prezesem Urzędu, wszczął postępowanie wyjaśniające (sygn. akt: DDK-403-18/07/JO) w sprawie wstępnego ustalenia, czy instytucje finansowe oferujące konsumentom rachunki bankowe nie stosują we wzorcach umownych następujących postanowień uznanych za niedozwolone postanowienia umowne przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

1. w wyroku z dnia 1 marca 2006 r., Sygn. akt XVII Amc 93/04 o treści: *Wypłata gotówkowa/czekiem w placówce BZ WBK: Konto 24 3,00zł, Konto 24 Plus 3,00 zł, Konto 24 Prestiż 3,00 zł, Konto 24 Young 3,00 zł, Konto 24 X-stra Student 3,00 zł, Konto 24 Absolwent 3,00 zł, Konto a'vista 3,00 zł*, poz. 1157 w prowadzonym przez Prezesa Urzędu rejestrze postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone,
2. w wyroku z dnia 19 kwietnia 2006 r., Sygn. akt XVII AmC 30/05 o treści: *Tabela Opłat i prowizji, wypłata gotówkowa do 20 000 PLN dziennie: Konto wygodne – 2 PLN; Konto Podróżne – 2 PLN, Lukas e-Konto Pro – 2 PLN*, poz. 1170 w prowadzonym przez Prezesa Urzędu rejestrze postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone,

co uzasadniałoby wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.), zwanej dalej „uokik" lub podjęcie działań przewidzianych w odrębnych ustawach.

Bank Zachodni WBK S.A., zwany dalej „Bankiem, Stroną postępowania" w piśmie z dnia 2 października 2007 r. zajął stanowisko w sprawie oraz przekazał dokumenty żądane przez Prezesa Urzędu.

Po dokonaniu analizy otrzymanych od Banku informacji i dokumentów Prezes Urzędu w dniu 31 stycznia 2008 r. postanowił o zamknięciu przedmiotowego postępowania wyjaśniającego uznając, iż istnieje podstawa do wszczęcia postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

W dniu 12 lutego 2008 r. Prezes Urzędu wszczął na podstawie art. 49 ust. 1 w związku z art. 24 uokik, postępowanie w sprawie stosowania przez Bank praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, zarzucając przedsiębiorcy:

- pobieranie opłaty za wpłaty w bilonie w walucie polskiej powyżej 50 sztuk w wysokości 0,5% wpłacanej kwoty min. 10 zł,
- pobieranie opłaty za wpłaty w bilonie w walutach wymienialnych w wysokości 60% wpłacanej kwoty,

co stanowi czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Do akt postępowania w sprawie stosowania przez Bank praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów włączono dokumentację zgromadzoną w toku postępowania wyjaśniającego. Bank w piśmie z dnia 3 marca 2008 r. wyjaśnił, że z dniem 25 lutego 2008 r. wycofał się z pobierania opłat za wpłaty w bilonie w walucie polskiej, wprowadzając

stosowne zmiany do obowiązującej w Banku „Taryfy opłat i prowizji pobieranych przez Bank Zachodni WBK S.A. za czynności bankowe dla ludności", zwanej dalej „Taryfą opłat i prowizji". Dodatkowo, Bank wskazał, że nie prowadzi skupu bilonu w walutach wymienialnych. Bank w zakresie swojej działalności prowadzi rachunki w walutach wymienialnych. Za prowadzenie niniejszych rachunków, jak również za wpłaty i wypłaty środków, Bank nie pobiera opłat. Wyjątek stanowi opłata za przyjmowanie wpłaty w bilonie w walutach wymienialnych. Bank uzasadnił pobieranie tego rodzaju opłaty dużym stopniem skomplikowania i pracochłonności powyższych operacji, z uwagi na obowiązek kontroli autentyczności środków płatniczych, jak również konieczność liczenia i sortowania bilonu. Bank wskazał również, iż nie ma możliwości dalszego wpłacania środków przyjętych od klientów, ponieważ Narodowy Bank Polski nie przyjmuje wpłat w bilonie w walutach wymienialnych.

W piśmie z dnia 26 sierpnia 2008 r. Prezes Urzędu zawiadomił Bank o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w sprawie, umożliwiając - zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 10 k.p.a. - możliwość zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym. Bank skorzystał ze wspomnianego uprawnienia.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje.

Bank Zachodni WBK S.A. jest spółką akcyjną z siedzibą we Wrocławiu zarejestrowaną w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem 0000008723.

Analiza wzorców umownych nadesłanych przez Bank wykazała, że *Taryfa Opłat i Prowizji pobieranych przez Bank Zachodni WBK S.A. za czynności bankowe dla ludności,* wprowadzona Zarządzeniem Członka Zarządu nr 121/2001 z dnia 26 września 2001 r. z późniejszymi zmianami, przewidywała następujące opłaty:

1. opłata za wpłaty w bilonie w walucie polskiej powyżej 50 sztuk w wysokości 0,5% wpłacanej kwoty min. 10 zł (Rozdział II Rachunki bankowe, poz. 3 pkt 1a)
2. opłata za wpłaty w bilonie w walutach wymienialnych w wysokości 60 % wpłacanej kwoty (Rozdział II Rachunki bankowe, poz. 3 pkt 1b)

Jednakże, Bank - Zarządzeniem Członka Zarządu Banku nr 37/2008 z dnia 18 lutego 2008 r.- wprowadził zmiany w *Taryfie Opłat i Prowizji pobieranych przez Bank Zachodni WBK S.A. za czynności bankowe dla ludności*, wprowadzonej Zarządzeniem Członka Zarządu nr 121/2001 z dnia 26 września 2001 r. z późniejszymi zmianami. Bank zmienił wzorce umów i usunął z taryfy opłat i prowizji opłatę za wpłaty w bilonie w walucie polskiej z dniem 25 lutego 2008 r. Na dowód dokonania wspomnianej zmiany we wzorcu umownym, Bank przekazał poświadczoną za zgodność zmienioną wersję *Taryfy Opłat i Prowizji pobieranych przez Bank Zachodni WBK S.A. za czynności bankowe dla ludności*, obowiązującą od dnia 25 lutego 2008 r.

Bank pozostawił w Taryfie opłat i prowizji opłatę za wpłaty gotówkowe w bilonie w walucie wymienialnej.

Prezes Urzędu zważył, co następuje.

I. Ocena działań Banku Zachodniego WBK S.A. w aspekcie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Artykuł 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, że *przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy*. Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami, polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców.

W związku z powyższym, dla uznania działania przedsiębiorcy za niezgodne z zawartym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów należy wykazać, iż spełnione zostały kumulatywnie trzy następujące przesłanki:

A) kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy;

B) działanie to jest bezprawne;

C) działanie to godzi w zbiorowy interes konsumentów.

Ad A)

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów zawiera legalną definicję przedsiębiorcy. Zgodnie z jej art. 4 pkt 1 uokik, pod pojęciem tym należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1905 ze zm.). W myśl art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, przedsiębiorcą w jej rozumieniu jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Właściwą dla przedsiębiorcy działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły (art. 2 ww. ustawy).

Bank Zachodni WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu jest spółką prawa handlowego wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzącą we własnym imieniu działalność gospodarczą. Nie ulega zatem wątpliwości, iż posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu powoływanego powyżej art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Tym samym Bank przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlega rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów i jej działania mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Ad B)

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Pojęcie porządek prawny obejmuje nakazy i zakazy wynikające z norm prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad

współżycia społecznego i dobrych obyczajów.[1] Bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. *O bezprawności działania decyduje* w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego *całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego.*[2] Dla stwierdzenia bezprawności działania przedsiębiorcy bez znaczenia pozostaje strona podmiotowa czynu, a zatem wina sprawcy (w znaczeniu subiektywnym, oznaczającym wadliwość procesu decyzyjnego sprawcy) i stopień tej winy (umyślność bądź nieumyślność), a także świadomość istnienia naruszonych norm prawnych.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 152, poz. 1503 ze zm.), *czynem nieuczciwej konkurencji jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta*. Przepis art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji stanowi tzw. klauzulę generalną, odsyłającą do systemu ocen i norm pozaprawnych – dobrych obyczajów oraz interesu klienta. Jak wskazuje doktryna i orzecznictwo, klauzule generalne to przepisy prawne *w których nie są dokładnie sprecyzowane wszystkie elementy składające się na hipotezę czy dyspozycję normy prawnej, a ocena konkretnego stanu faktycznego zostaje przerzucona na organ stosujący prawo*[3] oraz, że *istotą i funkcją klauzul generalnych w prawie cywilnym jest możliwość uwzględnienia w ocenie różnego rodzaju okoliczności faktycznych, które nie mogą – w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego – być według jakiegoś schematu mającego walor bezwzględny oceniane raz na zawsze i w sposób jednakowy.*[4]

Aby działanie przedsiębiorcy mogło być, w kontekście przedmiotowego postępowania, uznane za czyn nieuczciwej konkurencji, powinno spełniać przesłankę sprzeczności z *dobrymi obyczajami* i jednocześnie zagrażać lub naruszać *interes klienta*.

Pojęcie dobrych obyczajów nie jest w prawie zdefiniowane, ale podobnie jak klauzula zasad współżycia społecznego, jest przedmiotem wielu orzeczeń sądowych oraz opracowań doktryny.[5] Wskazuje się, że dobre obyczaje to uczciwe zasady postępowania i ustalone zwyczaje w ujęciu etyczno-moralnym, a na ich treść składają się elementy etyczne i socjologiczne kształtowane przez oceny moralne i społeczne stanowiące uzupełnienie porządku prawnego.

W zakresie określenia istoty poszanowania dobrych obyczajów orzecznictwo odwołuje się m.in. do istoty dobrego obyczaju jako szeroko rozumianego szacunku dla drugiego człowieka. Przy takim założeniu sprzeczne z dobrym obyczajem jest m.in. nierzetelne udzielanie informacji konsumentom.[6] Obowiązek informowania partnera o istotnych (z jego punktu widzenia) okolicznościach dotyczących m.in. przedmiotu świadczenia, a także powinność czynienia tego w sposób prawdziwy, rzeczowy i kompletny – jest cechą generalną prawa umów i wypływa z obowiązku lojalnego kontraktowania.[7]

---

[1] tak m.in. w jednym z ostatnich orzeczeń SOKiK z dnia 13 listopada 2007 r., XVII AmA 45/07;
[2] wyrok SN z dnia 8 maja 2002 r., I PKN 267/2001, cyt. za Lex;
[3] A. Wolter, Prawo cywilne. Zarys części ogólnej, wyd. VIII, Warszawa 1986, str. 83;
[4] orzeczenie SN z 29 marca 1979 r., III CRN 59/79, nie publ.;
[5] np. wyrok SA we Wrocławiu z 13 listopada 1991 r., I ACr 411/91, Wokanda 1992/4, J. Szwaja w: Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji – Komentarz, Warszawa 2000, str. 122-133, R. Stefanicki, Dobre obyczaje w prawie polskim, Przegląd Prawa Handlowego, 2002/5;
[6] wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 marca 2005 r. , VI ACa 774/2004
[7] Ewa Łętowska, Prawo umów konsumenckich. Wydanie 2. Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2002, str. 215-

W doktrynie, przybliżając treść omawianego pojęcia, zwraca się także uwagę na fakt, iż wedle tradycyjnego stanowiska dobre obyczaje były oceniane z punktu widzenia zasad etycznych i moralnych, podstawą orzekania zaś miało być „poczucie godności ogółu ludzi, myślących sprawiedliwie i słusznie". Miarę tych wymogów stanowił poziom moralny właściwy godziwemu życiu zarobkowemu i gospodarczemu. Posługiwano się w tym ujęciu pewnym wzorcem w postaci przeciętnego członka danej społeczności, a także odwołaniem do pewnych wartości pożądanych i akceptowanych w obrocie rynkowym.[8] Literatura dopuszcza także dokonywanie stosownych ocen na podstawie norm środowiskowych, a więc o węższym zasięgu oddziaływania. Konsekwentnie za naruszające dobre obyczaje przyjmuje się przekroczenie postanowień zawartych w kodeksach etycznych opracowywanych dla poszczególnych grup zawodowych.[9]

Z uwagi na to, iż normy postępowania będące „dobrymi obyczajami" mają z reguły charakter moralny i zwyczajowy, nie da się określić zamkniętego ich katalogu. Dopiero zatem w konkretnej sytuacji możliwe jest przypisanie im określonej treści, poprzez ocenę konkretnego postępowania z punktu widzenia ukształtowanej, uczciwej postawy przedsiębiorców - przyjmując za miernik uczciwości ocenę zorientowaną na zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania konkurencji przez rzetelne i niezafałszowane współzawodnictwo pod względem jakości, ceny i innych pożądanych przez klientów cech oferowanych towarów i usług oraz poszanowanie pozycji konsumentów.

Przepis art. 3 ust. 1 ww. ustawy odsyła również do przesłanki *interesu klienta,* którą można rozpatrywać zarówno w ekonomicznym jak i pozaekonomicznym wymiarze.

Wskazać także należy, iż zgodnie z przepisem art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, czyny nieuczciwej konkurencji są bezprawnym działaniem przedsiębiorcy. Samodzielną przesłanką ich bezprawności jest bowiem art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu – jako organ stosujący prawo – wykazuje, wskazując na przepis art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, iż konkretne działania (praktyki) Banku naruszały obowiązek prowadzenia działalności gospodarczej na zasadach poszanowania dobrych obyczajów oraz interesów klienta. Naruszenie przez Bank dobrych obyczajów stało się przyczyną do stwierdzenia przesłanki bezprawności postępowania, a po wykazaniu także naruszenia tym działaniem zbiorowego interesu konsumentów, do stwierdzenia praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Należy podkreślić, iż bezprawność działania Banku – w odniesieniu do praktyki wspomnianej w pkt I sentencji decyzji, polegała na naruszeniu dobrych obyczajów poprzez pobieranie opłat za wpłaty gotówkowe w bilonie w walucie polskiej, który zgodnie z art. 31 i 32 ustawy z dnia z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2), jako znak pieniężny emitowany przez Narodowy Bank Polski, jest prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

.

216

[8] zob. A. Kraus, F. Zoll, Polska ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, Poznań 1929, s. 26 i 171

[9] M. Kępiński, Problemy ogólne nowej ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, RPEiS 1994, nr 2, s. 7

Bezprawność praktyki opisanej w pkt I sentencji decyzji – ***pobierania opłaty za wpłaty w bilonie w walucie polskiej powyżej 50 sztuk w wysokości 0,5% wpłacanej kwoty min. 10 zł,***

Praktyka polegająca na pobieraniu opłaty za wpłaty gotówkowe w bilonie godzi w dobre obyczaje i narusza interes konsumenta. Przepis art. 31 ustawy o Narodowym Banku Polskim stanowi, że znaki pieniężne emitowane przez Narodowy Bank Polski są prawnymi środkami płatniczymi na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z art. 32 powoływanej ustawy, znakami pieniężnymi Rzeczypospolitej Polskiej są banknoty i monety opiewające na złote i grosze. Pobieranie przez Bank prowizji za przyjęcie gotówki w bilonie przy wpłacie na własny rachunek bankowy klienta jest nieuzasadnione gdyż prowadzi do odmiennego traktowania transakcji dokonywanych przy użyciu znaków pieniężnych w postaci banknotów oraz znaków pieniężnych w postaci bilonu. Należy podkreślić, że znaki pieniężne w postaci bilonu są takim samym środkiem płatniczym jak banknoty, a różnią się od nich jedynie materiałem, nominałami i użytecznością.

Mając na uwadze powyższe, zważyć należy także, iż Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 1 marca 2006 r. sygn. akt XVII Amc 93/04 uznał, za niedozwolone klauzule umowne wprowadzające opłaty za „inne czynności", związane z wpłatą gotówki. Wedle treści wydanego przez Sąd orzeczenia niedozwoloną klauzulą umowną było stosowanie przez bank klauzul tożsamych z postanowieniem o treści „wypłata gotówkowa/czekiem w placówce BZ WBK: konto 24 3,00 zł; Konto 23 Plus 3,00 zł; Konto 24 Prestiz 3,00 zł, Konto 24 X-tra Student 3,00 zł; Konto 24 Absolwent 3,00 zł; Konto a vista 3,00 zł". W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd wskazał, iż czynności wypłaty gotówki wchodzą w skład świadczeń w ramach umowy rachunku bankowego i z tego względu nie mogą być obciążone dodatkową opłatą. Wyrok ten dotyczył, co prawda sytuacji gdy bank pobiera opłatę za prowadzenie rachunku bankowego i nie określił w umowie, że prowizja taka stanowi wynagrodzenie banku tylko za niektóre usługi świadczone w ramach umowy – tym niemniej w ocenie Prezesa Urzędu zasada zakazu pobierania opłat winna znaleźć zastosowanie również w przypadku gdy rachunek oszczędnościowy prowadzony jest bezpłatnie, a Bank różnicuje pobieranie opłat za dokonywane na niego wpłaty w zależności od tego czy wpłata dokonywana jest tylko w banknotach (wówczas usługa jest bezpłatna), czy bilonem (wówczas naliczana jest opłata). Czynności przeliczenia wpłacanych sum, nie należy traktować jako wykonywania dodatkowych usług. Czynność przeliczenia wpłacanej kwoty mieści się bowiem w ramach świadczonych przez Bank usług pobierania i wpłacania gotówki.[10] Co więcej, zgodnie z art. 66 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.), to właśnie na banku ciąży obowiązek przeliczania i sortowania banknotów i monet pochodzących z wpłat na rachunki bankowe.

Dobre obyczaje nakazują, aby bank nie utrudniał korzystania z rachunku bankowego przez klienta, a w szczególności nie uzależniał dostępności i ekonomicznej racjonalności transakcji tylko i wyłącznie w oparciu o fakt dokonywania transakcji gotówkowej z użyciem bilonu lub banknotów. Pobieranie od klientów opłaty za wpłatę gotówkową w bilonie, czyni taką operację ekonomicznie niekorzystną. Efektem wspomnianej praktyki jest ograniczenie funkcjonalności rachunku bankowego, poprzez utrudnienie konsumentowi posługiwania się bilonem, który w świetle obowiązujących przepisów stanowi prawny środek płatniczym na

[10] Wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 01.03.2006 r. , XVII Amc 93/04

terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Pobieranie opłaty za wpłaty gotówkowe w bilonie narusza tym samym interes ekonomiczny klientów banku.

W związku z powyższym, naruszenie przez Bank dobrych obyczajów i interesów klienta stało się przyczyną do stwierdzenia przesłanki bezprawności postępowania Banku w przedmiotowym zakresie.

Ad C)

Zgodnie z art. 22^1 k.c. *za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.*

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie podaje definicji „zbiorowego interesu konsumentów", wskazując jednak w przepisie art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów oznacza zatem narażenie na uszczerbek interesów znacznej grupy lub wszystkich konsumentów, poprzez stosowaną przez przedsiębiorcę praktykę, obejmującą tak działania, jak i zaniechania. Ponadto, godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać zarówno na ich naruszeniu, jak i zagrożeniu im. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. W jednym z orzeczeń Sąd Najwyższy stwierdził, iż *nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów można wszcząć tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczbie potencjalnych konsumentów*[11].

W niniejszej sprawie bez wątpienia mamy do czynienia z naruszeniem interesów potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów. Prezes Urzędu podejmując rozstrzygnięcia zawarte w niniejszej decyzji nie opierał się zatem na indywidualnych przypadkach przedstawianych przez konsumentów, a wziął pod uwagę działania Banku odnoszące się do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, a więc pewnej, potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów, biorąc za podstawę ustaleń i rozważań w głównej mierze materiał dowodowy dostarczony przez Bank, zawierający wykorzystywane w relacjach z konsumentami wzorce umowne. Każdy potencjalny klient banku, może więc znaleźć się w sytuacji w której bank zastosuje opisaną praktykę w sentencji decyzji w punkcie I. Działania Banku są podejmowane w stosunku do potencjalnie nieoznaczonego z góry i bardzo licznego kręgu podmiotów.

Jak już wykazano praktyki Banku wskazane w punkcie I sentencji decyzji naruszały interes ekonomiczny konsumentów. Praktyki te ograniczały funkcjonalność oferowanego konsumentom produktu, poprzez ograniczenie ekonomicznej opłacalności dokonywania operacji wpłaty na rachunki bankowe za pomocą prawnego środka płatniczego w postaci bilonu.

Rozstrzygnięcie decyzji w punkcie I sentencji decyzji. Stwierdzenie zaniechania stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

[11] wyrok SN z dnia 12 września 2003 r., I CKN 504/01, publ.

Zgodnie z art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu, w przypadku, gdy przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy, wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

W trakcie postępowania, Bank zaprzestał stosowania kwestionowanych praktyk, polegających na pobieraniu opłata za wpłaty w bilonie w walucie polskiej powyżej 50 sztuk w wysokości 0,5% wpłacanej kwoty min. 10 zł.

Bank w piśmie z dnia 3 marca 2008 r. poinformował o usunięciu z *Taryfy opłat i prowizji za czynności bankowe w obrocie krajowym i zagranicznym dla klientów indywidualnych* opłaty wymienionej w pkt I. sentencji decyzji z dniem 25 lutego 2008 r.

II. Rozstrzygnięcie decyzji w punkcie II sentencji decyzji. Umorzenie postępowania.

W postępowaniu w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Prezes Urzędu zakwestionował działania Spółki polegające na pobieraniu opłaty za wpłaty w bilonie w walutach wymienialnych w wysokości 60 % wpłacanej kwoty, co mogło stanowić czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) oraz godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Przyczyną wszczęcia postępowania w ww. zakresie były informacje zgromadzone przez Prezesa Urzędu na etapie postępowania wyjaśniającego prowadzonego wobec Banku. Na etapie postępowania właściwego w sprawie stosowania przez Bank praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Prezes Urzędu na podstawie analizy przedstawionych przez Bank wyjaśnień i dokumentów ustalił, iż Bank w zakresie swojej działalności prowadzi rachunki w walutach wymienialnych. Za prowadzenie niniejszych rachunków, jak również za wpłaty i wypłaty środków, Bank nie pobiera opłat. Wyjątek stanowi opłata za przyjmowanie wpłaty w bilonie w walutach wymienialnych. Pobieranie powyższej opłaty jest jednak uzasadnione, z uwagi na to, że Bank nie ma możliwości dalszego wpłacania środków przyjętych od klientów w bilonie w walucie wymienialnej, ponieważ Narodowy Bank Polski nie przyjmuje wpłat w bilonie w walutach wymienialnych, w związku z tym przyjmowanie tego rodzaju bilonu jest kosztowniejsze. Ponadto, bilon w walucie wymienialnej nie jest znakiem pieniężnym emitowanym przez Narodowy Bank Polski, jak również bilon w walucie wymienialnej nie jest prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Na podstawie dokonanych ustaleń faktycznych Prezes Urzędu uznał, że w niniejszej sytuacji zachodzą przesłanki uzasadniające stwierdzenie bezprzedmiotowości postępowania administracyjnego we wskazanym zakresie, a w związku z tym konieczność wydania decyzji o umorzeniu postępowania zgodnie z art. 105 § 1 k.p.a. w związku z art. 83 uokik. Okoliczność wskazującą na bezprzedmiotowość, jakim dotknięte jest postępowanie w tym zakresie, stanowi niespełnienie przesłanki bezprawności działania przedsiębiorcy z art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji w ustalonym stanie faktycznym.

Wskazać także należy, iż zgodnie z przepisem art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, czyny nieuczciwej konkurencji są bezprawnym działaniem przedsiębiorcy. Samodzielną przesłanką ich bezprawności jest bowiem art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu wykazuje,

wskazując na przepis art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, iż konkretne działania (praktyki) Banku naruszały obowiązek prowadzenia działalności gospodarczej na zasadach poszanowania dobrych obyczajów oraz interesów klienta. Analiza stanu faktycznego wykazała, iż nie można mówić o naruszeniu dobrych obyczajów i nierzetelnym działaniu przedsiębiorcy w zakresie, dotyczącym pobierania opłaty za wpłaty w bilonie w walutach wymienialnych w wysokości 60 % wpłacanej kwoty.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479^{28} § 2 kodeksu postępowania cywilnego. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Otrzymują:

1. Bank Zachodni WBK S.A.
   ul. Rynek 9/11
   50-950 Wrocław
2. Pan Aleksander Kompf
   Pełnomocnik Banku Zachodniego WBK S.A.
   Obszar Compliance
   Pl. Andersa 5
   61-894 Poznań
3. a/a